

RAS SERWIS Radosław Springer

45-356 Opole ul. 1-go Maja 46/1A

Tel: 77 441 71 71, 668 398 855

e-mail: biuro@ras-serwis.com.pl

www.ras-serwis.com.pl www.symfonia-sklep.pl

Konsekwencje wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru czynnych podatników VAT

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o VAT od stycznia 2017 r. urzędy skarbowe uzyskały prawne podstawy do wykreślenia czynnych podatników z rejestru VAT. W wyniku nowych wytycznych organy skarbowe zintensyfikowały prace w tym obszarze i w styczniu 2017 roku wykreślono z rejestru czynnych podatników VAT ponad 5 tysięcy firm.

Organy skarbowe praktykowały już wcześniej eliminowanie z rejestrów podatników VAT, w stosunku do których istniało uzasadnione podejrzenie o nieprowadzenie przez nich działalności gospodarczej. Nowe przepisy nadały jednak tym działaniom bardziej zdecydowany charakter.

Powody wykreślenia firmy z rejestru VAT

Zgodnie z art. 96 ust. 9 ustawy o VAT urząd skarbowy ma prawo dokonać wykreślenia podatnika z rejestru VAT jeśli:

- podatnik nie istnieje,
- mimo podjętych udokumentowanych prób nie ma możliwości skontaktowania się z podatnikiem albo jego pełnomocnikiem, lub
- podatnik lub jego pełnomocnik nie stawia się na wezwania organu podatkowego.

Nie spełnianie podanych powyżej przesłanek nie daje jednak podatnikowi pewności, że nie zostanie on wykreślony z rejestru czynnych podatników VAT. Artykuł 9a ustawy rozszerza bowiem podaną powyżej listę powodów do wykreślenia podatnika z rejestru VAT o kolejne. Wykreśleniu z rejestrów VAT podlega również podatnik, który:

- zawiesił wykonywanie działalności na okres co najmniej 6 kolejnych miesięcy,
- nie złożył pomimo obowiązku deklaracji VAT przez kolejnych 6 miesięcy lub dwa kwartały,
- złożył deklaracje przez kolejnych 6 miesięcy lub 2 kwartały, jednak nie wykazał w nich sprzedaży lub nabycia towarów lub usług z kwotami podatku do odliczenia,
- prowadząc działalność, wiedział lub miał podstawy przypuszczać, że jego kontrahenci, z którymi współpracował bezpośrednio lub pośrednio, brali udział w nierzetelnym rozliczaniu podatku w celu osiągnięcia korzyści podatkowej.

Kilka z przedstawionych w ustawie powodów do wykreślenia podatnika z rejestru VAT budzi uzasadnione kontrowersje. Trudno nie dostrzec, że wykreślenia z rejestru może dokonać urzędnik uznaniowo – że dany podatnik nie jest czynnym podatnikiem VAT lub że jego kontrahenci działają w sposób nierzetelny.

W jaki sposób chronić się przed wykreśleniem z rejestru VAT?

RAS SERWIS Radosław Springer

45-356 Opole ul. 1-go Maja 46/1A

Tel: 77 441 71 71, 668 398 855

e-mail: biuro@ras-serwis.com.pl

www.ras-serwis.com.pl www.symfonia-sklep.pl

Znając potencjalne przyczyny wykreślenia z rejestru podatników VAT czynnych, przedsiębiorca ma możliwość podejmowania działań, które go przed tym zabezpieczą. Należą do nich:

- terminowe składanie deklaracji VAT,
- każdorazowa aktualizacja danych korespondencyjnych w CEIDG oraz podawanie aktualnego numeru telefonu na składanych deklaracjach VAT,
- złożenie pisma do urzędu skarbowego informującego o specyfice działalności firmy, która powoduje brak wykazywania w pewnych okresach czynności opodatkowanych.

Faktura wystawiona przez nieuprawniony podmiot i odliczenie VAT

Organy skarbowe nie mają obowiązku informowania podatnika o odebraniu mu statusu czynnego podatnika VAT. W takim wypadku „Nieświadomy utraty statusu podmiot nadal będzie wystawiał swoim kontrahentom faktury VAT. W takiej sytuacji wzrasta ryzyko przedsiębiorcy rozliczającego podatek, zarówno jako podmiotu sprzedającego, jak i kupującego towary lub usługi.” – dodaje Piotr Ciski.

W artykule 88 ust. 3a ustawy o VAT wyliczone są sytuacje, które uniemożliwiają odliczenie naliczonego podatku VAT od faktury dokumentującej zakup. Zgodnie z tym przepisem nabywca nie ma podstawy do obniżenia podatku należnego o podatek naliczony jeśli:

- faktury zostały wystawione przez podmiot nieistniejący,
- transakcja udokumentowana fakturą nie podlega opodatkowaniu albo jest zwolniona od podatku,
- wystawione faktury stwierdzają czynności, które nie zostały dokonane,
- wystawione faktury podają kwoty niezgodne z rzeczywistością,
- faktury wystawione przez nabywcę nie zostały zaakceptowane przez sprzedającego.

W przypadku błędnego lub „nadgorliwego” wykreślenia przez organy skarbowe podmiotu z rejestru VAT wymienione powyżej kryteria nie mają miejsca. Jeśli podmiot w rzeczywistości prowadzi działalność gospodarczą, ze względu na wykazywany obrót ma obowiązek rozliczać się jako podatnik VAT i wystawia faktury VAT dokumentujące dokonane transakcje w przekonaniu, że posiada status czynnego podatnika VAT, a odbiorca tych towarów lub usług akceptuje te faktury, to nie ma podstaw do zakwestionowania odliczenia podatku VAT przez nabywców jego towarów lub usług na podstawie wyżej wymienionych punktów.

Praktyka organów skarbowych zazwyczaj w takim przypadku kwestionuje prawo nabywcy do odliczenia podatku VAT, jednakże jeśli kontrahent rozpoczynając współpracę sprawdził status podatnika VAT, to trudno formułować wobec niego zarzut, że nie dopełnił wszelkich formalności pozwalających na zweryfikowanie statusu podatnika VAT swojego kontrahenta. Trudno bowiem

RAS SERWIS Radosław Springer

45-356 Opole ul. 1-go Maja 46/1A

Tel: 77 441 71 71, 668 398 855

e-mail: biuro@ras-serwis.com.pl

www.ras-serwis.com.pl www.symfonia-sklep.pl

wymagać sprawdzania wszystkich faktur co miesiąc pod kątem możliwości wykreślenia podatnika z rejestru VAT.

Wsparciem w ewentualnym sporze z organami skarbowymi może być wyrok z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie C-438/09, w którym Europejski Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że zgodnie z art. 18 i 22 VI dyrektywy podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia podatku od wartości dodanej z tytułu nabycia usług od podatnika niezarejestrowanego jako podatnik VAT, jeśli spełnione zostały trzy poniższe warunki:

- czynność udokumentowana fakturą została przez dostawcę faktycznie wykonana i wykorzystana przez podatnika do realizacji czynności opodatkowanej,
- podatek z tej faktury został przez odbiorcę faktury zapłacony jej wystawcy,
- faktura zawiera informacje wymagane przez art. 22 ust.3 lit b) VI dyrektywy (obecnie art. 226 dyrektywy 2006/112/WE), w szczególności numer NIP usługodawcy pozwalający na jego identyfikację mimo jego niezarejestrowania dla celów VAT.

Inaczej sytuacja wygląda w odniesieniu do przedsiębiorcy, który utracił status podatnika VAT, ponieważ zgodnie z art. 88 ust. 4 podatnicy niezarejestrowani jako podatnicy VAT czynni nie mają prawa do obniżenia kwoty lub zwrotu różnicy podatku należnego. Należy tu zwrócić uwagę, że zgodnie z podstawową istotą podatku VAT prawo do obniżenia podatku należnego przysługuje podatnikowi w stosunku do zakupów związanych ze sprzedażą opodatkowaną. Natomiast do realizacji tego prawa musi on mieć status podatnika VAT czynnego.

Jak stać się ponownie podatnikiem VAT czynnym?

Znowelizowana ustawa o podatku VAT przewiduje możliwość przywrócenia podatnika w przypadku, gdy udowodni on, że prowadzi opodatkowaną działalność, oraz niezwłocznie złoży brakujące deklaracje VAT. Zgodnie z art. 96 ust. 9h ustawy przywrócenie następuje bez konieczności złożenia formularza rejestracyjnego VAT-R.

Również w przypadku, gdy niewykazywanie sprzedaży lub nabycie towarów wynikało ze specyfiki prowadzonej działalności gospodarczej, nie będzie miało zastosowania wykreślenie na podstawie art. 96 ust. 9a pkt. 3 mówiącego o niewykazywaniu kwot podatku VAT w składanych deklaracjach.

Przywrócenie zarejestrowanego podatnika VAT może mieć również miejsce w sytuacji, gdy podatnik wykaże, że prowadzi działalność gospodarczą, a wystawienie faktur, o których mowa w ust. 9a pkt. 4, czyli dokumentujących czynności, które nie zostały wykonane, było wynikiem pomyłki lub nastąpiło bez wiedzy podatnika.

RAS SERWIS Radosław Springer

45-356 Opole ul. 1-go Maja 46/1A

Tel: 77 441 71 71, 668 398 855

e-mail: biuro@ras-serwis.com.plwww.ras-serwis.com.pl www.symfonia-sklep.pl

Możliwość ubiegania się o przywrócenie statusu podatnika VAT czynnego bez konieczności składania formularza zgłoszeniowego VAT-R ma istotną zaletę, ponieważ przywrócenie może działać z mocą wsteczną. Natomiast zgłoszenie podatnika VAT czynnego zgodnie z art. 96 ust.1 ustawy o VAT musi nastąpić przed dokonaniem pierwszej sprzedaży opodatkowanej. Przepisy ustawy w sposób dosłowny nie przewidują możliwości zarejestrowania podatnika na VAT z datą wsteczną, co może w sposób istotny skomplikować rozliczenia VAT zarówno po stronie podatnika jak i jego kontrahentów.

Podsumowanie

Zmiana przepisów i bardziej restrykcyjne podejście organów skarbowych do statusu podatnika VAT czynnego z pewnością powinna zwiększyć kontrolę ze strony przedsiębiorców w zakresie sprawdzania statusu swoich kontrahentów. Przedsiębiorcy mają możliwość sprawdzenia, czy dany podmiot jest zarejestrowany jako czynny podatnik VAT na stronie portalu podatkowego Ministerstwa Finansów, poprzez wpisanie w odpowiednie pole wyszukiwarki numeru NIP kontrahenta. Jeśli zdarzy się sytuacja, w wyniku której na skutek błędnych decyzji organów skarbowych nastąpi wykreślenie podatnika z rejestru VAT, należy w pierwszej kolejności starać się o przywrócenie statusu podatnika VAT. Cofnięcie całej procedury pozwoli na uniknięcie niepotrzebnych komplikacji wynikających z różnych interpretacji przepisów uprawniających do odliczania podatku naliczonego.